

ning, skal jeg udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 21.45.

Mødet udsat kl. 21.01

103. møde

Fredag den 31. august 1990 kl. 16.00

Dagsorden:

Eventuelt: Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 81:

Forslag til folketingsbeslutning om under FN at sende et dansk orlogsfartøj samt eventuelt et forsyningskib til Mellemøsten.

Af forsvarsministeren (Enggaard).

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Da udvalget endnu ikke har afgivet betænkning, skal jeg udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 19.00.

Mødet udsat kl. 16.01

Mødet genoptaget kl. 19.00

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Da udvalget endnu ikke har afgivet betænkning, skal jeg udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 21.00.

Mødet udsat kl. 19.01

Mødet genoptaget kl. 21.00

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Da udvalget endnu ikke har afgivet betænk-

Mødet genoptaget kl. 21.45

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Udvalget har nu afgivet betænkning, men da denne endnu ikke er omdelt, må jeg endnu en gang udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 22.15.

Mødet udsat kl. 21.46

Mødet genoptaget kl. 22.15

Samtykke til behandling:

Formanden:

Den eneste sag på dagsordenen kan kun med Tingets samtykke behandles i dette møde, men hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.

Man gik da til:

Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 81:

Forslag til folketingsbeslutning om under FN at sende et dansk orlogsfartøj samt eventuelt et forsyningskib til Mellemøsten.

Af forsvarsministeren (Enggaard).

(Fremsat 31/8 90. Første behandling 31/8 90. Betænkning 31/8 90).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslagene sættes først til forhandling.

Forhandling

Hans Hækkerup (S):

Jeg vil gerne knytte nogle bemærkninger til SF's ændringsforslag. SF opstiller nogle meget restriktive forudsætninger for, hvordan FN skal formulere sig, for at Danmark skal kunne efterkomme en anmodning om støtte, nemlig dels at enten Sikkerhedsrådet eller generalsekretæren udtrykker direkte ønske herom, dels at de pågældende skibe indgår i en egentlig FN-styrke under FN's flag, koordination og kommando. Og man må faktisk forstå det således, at alle disse betingelser skal opfyldes.

Ud over at det selvsagt ville afskære Danmark fra at efterkomme den foreliggende opfordring fra Sikkerhedsrådet – hvad der jo faktisk også er hensigten med forslaget – ville det sikkert også afskære Danmark fra i en lang række fremtidige situationer at efterkomme anmodninger fra FN's Sikkerhedsråd og generalsekretær, hvis SF ville anvende de samme kriterier, som de anvender i dag. Og man kan vel ikke forvente, at generalsekretæren ringer til hr. Gert Petersen for at tjekke, om han nu har fået formuleret sin resolution sådan, at den opfylder SF's krav.

De forudsætninger, SF i øvrigt opstiller, svarer næsten til dem, vi selv har opstillet. Men det virker ærlig talt på mig, som om SF går rundt med den ideale fordring i lommen og derfor ikke vil støtte en FN-aktion, som jo er en forudsætning for en fredelig løsning.

For os er det derimod afgørende, at vi yder vores bidrag til, at verdensorganisationen nu kommer til at spille den rolle, som vi altid har ment den burde, og vi opfatter beslutningen i dag som et vigtigt skridt i den retning. Trist, at SF ikke ville være med.

Derimod vil jeg gerne takke regeringen for den imødekommenhed, der er vist over for Socialdemokratiets ønsker om at få præciseret forudsætningerne i ændringsforslag og i beretningen, og den imødekommenhed, der er vist over for vores ønske om, at humanitær bistand og forberedelse af udrustningen af et hospitalsskib har fået en central placering i betænkningen.

Gert Petersen (SF):

Hvis det er rigtigt, som jeg forstod under udvalgsbehandlingen, at midlerne til finansiering

af hospitalsskibet skal tages fra det eksisterende forsvarsbudget, så er vi indstillet på at støtte det forslag, selv om et hospitalsskib måske ikke er det bedste – man kunne godt finde andre måder at yde humanitær hjælp på: lazaretter af den ene eller den anden type, teltlazaretter osv. Men det er i orden, vi vil gerne støtte det ændringsforslag, som er stillet af en række partier, igen under den forudsætning – og den blev oplyst for os under udvalgsbehandlingen – at de 7 mio. kr., som det vil koste, tages fra det eksisterende forsvarsbudget. Jeg håber, at det var en rigtig oplysning, vi fik. Under den forudsætning kan vi støtte forslaget.

Annette Just (FP):

Efter mange lange timers spørgen frem og tilbage er flertallet i al sin visdom kommet til, at man da altid kan bruge 120 mio. kr. ekstra til at indrette et hospitalsskib. Og så kan man jo snuppe en 5½ mio. kr. eller deromkring af forsvarets midler til noget, som vi ikke aner om der bliver brug for, til noget, som vi håber aldrig nogen sinde bliver nødvendigt, nemlig at sætte et hospitalsskib i stand til at komme ned til Golfområdet. Det må dog indrømmes, at man har ikke brug for et hospitalsskib, hvis der ikke foregår en direkte krigshandling dernede, og så vidt jeg er orienteret, finder krigshandlingen kun sted mellem Kuwait og Irak på nuværende tidspunkt og altså ikke ude i selve Golfen.

Fremskridtspartiet har allerede ved førstebehandling sagt, at vi i virkeligheden meget bedre kunne støtte Socialdemokratiets første forslag, som gik ud på at klargøre et eventuelt feltlazaret – noget, som hverken ville være uoverkommeligt økonomisk eller tage så frygtelig lang tid, som der er tale om, når det drejer sig om et hospitalsskib. Men jeg kan da kun sige tillykke til Socialdemokratiet med, at det endnu en gang er lykkedes dem at få regeringen i kurven og få den til at hoppe efter Socialdemokratiets linie.

Fremskridtspartiet vil meget klart og tydeligt sige, at vi ikke ønsker at svække indkøb af våben og ammunition bare for at tilfredsstille Socialdemokratiets nye ideer, på nuværende tidspunkt altså et hospitalsskib.

Duetoft (CD):

Jeg skal ikke sige noget under den generelle andenbehandling her, da jeg i eftermiddags

[Duetoft]

klart tilkendegav CD's holdning til dette forslag, men vi er medforslagsstillere til ændringsforslaget om hospitalsskibet, og i den forbindelse vil jeg gerne ganske kort sige, at når vi på et tidspunkt var meget kritiske over for tanken om hospitalsskibet, var det, fordi det oprindelige forslag jo gik ud på, at dette skib var det eneste, Danmark skulle bidrage med i relation til Golfen. Vi syntes således, at det var for sølle, at Danmark alene skulle tage sig af den side og ikke af orlogsfartøjsiden. Nu er det sådan, at vi opfatter dette forslag som et supplement til det militære medarbejde i Golfen, og derfor kan vi støtte forslaget.

Men jeg vil gerne herfra understrege, at vi også for fremtiden vil opfatte den militære side som den vigtigste, og det vil sige, at man ikke skal komme til os og binde os op for fremtiden på, at man i en tilsvarende konflikt måske om et år eller om to år vil kunne slippe af med alene at sende et hospitalsskib af sted. Vi opfatter altså hospitalsskibet som et supplement – og et godt supplement – til den militære indsats, som Danmark skal foretage i Golfen, og det er begrundelsen for, at vi kunne være medforslagsstiller til det forslag.

Per Stig Møller (KF):

Jeg er nødt til at sige til Fremskridtspartiet, at der i bemærkningerne til ændringsforslag nr. 2 står: »at et skib skal kunne afsejle, hvis situationen skulle nødvendiggøre det«.

Det betyder ikke, at vi hermed har bevilget 120 mio. kr., men det betyder, at hvis situationen skulle nødvendiggøre det, er vi indstillet på en humanitær indsats med et hospitalsskib. I øvrigt vil jeg minde fru Annette Just om, at det jo ikke kun er en socialdemokratisk idé; sidste gang vi sendte et hospitalsskib af sted, var i perioden 1950–53, og da havde vi en VK-regering.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

De Konservative må selvfølgelig undskylde, hvis de føler sig trådt over tærerne, men så vidt jeg erindrer, var det altså Socialdemokratiet, der kom med forslaget, og derfor tillagde jeg dem også en del af æren for dette.

Men når vi taler om hospitalsskibet, må hr. Per Stig Møller også erindre, at det tager som minimum 13 uger at sætte det i stand, og hvis det skal være parat til at gå af sted, når situatio-

nen tilspidses, skal vi til at sætte det i stand for alle tilfældes skyld, for man kan jo ikke vente 13 uger efter, at der er behov for det – i hvert fald ikke ifølge dette forslag.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Som jeg sagde, blev jeg under udvalgsbehandlingen bibragt den opfattelse, at hospitalsskibet finansieres af det eksisterende forsvarsbudget.

Det var repræsentanter for de partier, som har stillet forslaget, som bibragte mig den opfattelse, men jeg vil meget gerne have forsvarsministerens bekræftelse. Der er ikke i selve forslaget og i bemærkningerne til forslaget angivet noget om finansieringen, så derfor vil jeg godt have forsvarsministerens bekræftelse på, at man henter midlerne i det eksisterende forsvarsbudget.

Forsvarsministeren (Enggaard):

Jeg synes, det er en god ting, at man i forbindelse med behandlingen af dette forslag har fået de overvejelser oplyst i udvalget og nu også i Folketinget, som regeringen allerede igennem nogen tid har haft med hensyn til at forberede den situation, at man en dag, hvis krigen blusser op, kan være i den situation, at det er rigtigt at sende et hospitalsskib ud. Men det er også rigtigt at sige, at det, vi går ind i med ændringsforslaget, er de praktiske forberedelser og projekteringen, som gør, at man vinder tid, så man altså kapper et stykke af den periode, som i så fald skulle anvendes, og at det derfor også er af en begrænset økonomisk rækkevidde, som er til at overskue.

Jeg ville føje til, at erfaringerne i sin tid fra »Jutlandia« viste – det er også kommet frem i de beretninger og erindringer, som er skrevet om Jutlandiaekspeditionen til Korea – at man dengang fortrød, at det ikke var organiseret under Forsvarsministeriet. Det ville have lettet samarbejdet og kompetenceproblemerne derude, og der var i øvrigt en række andre erfaringer, som vi skal prøve at lære af, herunder at man ikke sender et skib ud til varme områder, som ikke er indrettet til at kunne fungere under alle forhold.

Beklageligvis var der de første år i Korea en periode hver sommer på tre måneder, hvor man måtte opgave at drive hospital. Man lod skibet

[Forsvarsministeren]

sejle væk, fordi man ikke havde fået indrettet det rigtigt fra starten. Det siger noget om, hvor omhyggelig man skal være med at træffe forbedrelserne. Men jeg tror, at det er en rigtig model, og i det billede må man se at finde den finansiering, som er mulig, for det beløb på op til de ca. 7 mio. kr., vi taler om her.

I det billede, at det også kan bidrage til en god forståelse af den samlede opgave, som vi står med i dag, vil jeg som altid være parat til at give et bidrag til denne forståelse.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (V):

Det er et par svar til fru Annette Just. Nu har forsvarsministeren allerede sat en del på plads, og jeg vil gøre det endnu tydeligere ved at sige, at de 13 ugers forberedelsestid, som fru Annette Just talte om, nu bliver skåret ned.

De er allerede efter det undersøgelsesarbejde, man har haft i gang i Forsvarsministeriet, skåret ned til 12 uger, og ved det ændringsforslag, som forhåbentlig bliver vedtaget om lidt i Folketinget, vil man kunne skære forberedelsestiden yderligere 2 uger ned, så man kommer ned på 10 uger, men hermed er der ikke truffet nogen beslutning om, at skibet skal af sted. Lad mig også lægge til, at det allerede på et tidligt tidspunkt fra regeringens side har været nævnt af udenrigsministeren i Det Udenrigspolitiske Nævn og også offentligt, så det er ingen hemmeligheder, jeg afslører, at det var noget, der indgik i regeringens overvejelser.

I dag har Socialdemokratiet som den første på talerstolen nævnt forslaget, det er korrekt, og vi vil ikke prøve på at stjæle den tanke fra dem, men der har været mange, der har understøttet denne idé, og jeg er ked af, hvis Fremskridtspartiet ikke vil være med til at støtte den. Jeg vil være ganske uforstående, hvis Fremskridtspartiet ender med at stemme imod hele forslaget, fordi dette ændringsforslag bliver vedtaget. Det håber jeg ikke bliver tilfældet.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Jeg hørte forsvarsministeren sige, at man må se at finde de 7 mio. kr., som hospitalsskibet koster, og vi vil jo alle sammen meget gerne se at finde 7 mio. kr., det er et fromt ønske. Men hvor vil man finde dem? Vil man finde dem på

ulandsbistanden eller på andre områder, som vedrører Den Tredje Verden eller sociale spørgsmål herhjemme, eller vil man hente pengene på Forsvarsministeriets budget? Det var det, jeg spurgte om. Det var det indtryk, jeg fik af de partier, som er blevet enige om at stille dette forslag, og derfor spørger jeg forsvarsministeren, om han kan bekræfte indtrykket.

(Kort bemærkning).

Mogens Elvensø (FP):

Jeg forstår da godt den holdning, vi har i Fremskridtspartiet, at man ikke vil stemme for at sende korvetten derned nu. Vi er nået tilbage til, at flertallet i denne sal har nøjagtig den samme mentalitet, som vi havde før den 9. april 1940. Vi når til det punkt, hvor vi har en kanon som på Lynetten, der ikke må gå af.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Jeg har stillet et spørgsmål til forsvarsministeren, og jeg vil have et svar på det spørgsmål. Hvis jeg ikke får noget svar, synes jeg, det er meget pinligt for det folketingsmedlem, som bare, og jeg skal ikke referere fra udvalget, bragte mig det ganske bestemte indtryk, at det lå i forslaget, at midlerne skulle hentes fra det eksisterende forsvarsbudget. Meget pinligt, men jeg håber ikke, at det er tilfældet.

(Kort bemærkning).

Jens Thoft (SF):

Jeg skal endnu en gang opfordre forsvarsministeren til at forklare os, hvorfra pengene skal hentes til det hospitalsskib, som i sig selv er fornuftigt nok under forudsætning af, at pengene tages fra den øvrige del af forsvarsbudgettet, sådan som vi i udvalget fik indtryk af.

Jeg skal altså endnu en gang opfordre forsvarsministeren til at bekræfte, at de 7 mio. kr. tages fra det eksisterende forsvarsbudget.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Jeg har ingen som helst bebrejdelser mod forsvarsministeren. Forsvarsministeren var ikke til stede i udvalget, da hr. Jens Thoft, hr. Pelle Voigt, fru Hanne Thanning Jacobsen og jeg blev bibragt den opfattelse, jeg refererede her.

[Gert Petersen]

Jeg vil sige, at hvis den er forkert, foreligger der efter min opfattelse et meget ubehageligt eksempel på, hvordan et folketingsmedlem fører andre folketingsmedlemmer bag lyset.

Hvis den opfattelse er forkert og man altså ikke ved, hvor i alverdens riger og lande man skal hente de 7 mio. kr., men at man kan tage dem fra ulandsbistanden, eller hvad man nu finder på, agter vi at undlade at stemme til et i øvrigt meget rimeligt forslag. Vi må have sikkerhed for, at midlerne ikke tages fra et område, hvor det også er rimeligt at anvende dem.

Forsvarsministeren (Enggaard):

Jeg er handicappet derved, at jeg har ikke hørt den forhandling, der har været i udvalget.

Jeg er ikke bekendt med, hvad der rent kontant har været diskuteret i udvalget, og det er i øvrigt ikke god tone, kan jeg forstå. Alligevel nævner man ting fra udvalget og spørger, om jeg er enig i det, som jeg altså ikke har hørt.

Jeg har sagt, at jeg er parat til at være venlig over for, at man i Forsvarsministeriets regi gennemfører en sådan planlægning. Jeg går ud fra, at vi ikke her snakker om skibet, men om et beløb til en planlægning, som kan mindske den arbejdsperiode, der vil være, hvis man i givet fald får brug for det, og jeg har da ud fra det spinkle grundlag, som jeg har fået her, tiltro til, at det problem kan løses. Men jeg beder om forståelse for, at når jeg ikke har været indviet i den diskussion, der har været i udvalget, er det svært for mig, også på grund af det støjniveau, der har været i hjørnet her, at høre alle nuancer i det, hr. Gert Petersen, hr. Jens Thoft og andre har været fremme med. Men jeg har tiltro til, at problemet løses.

(Kort bemærkning).

Jens Thoft (SF):

Jeg synes, det er unfair af forsvarsministeren at beklage sig over støjniveauet, for støjsenderen har da også været forsvarsministeren, men jeg vil godt endnu en gang sikre mig, at jeg har forstået det rigtigt.

De 7 mio. kr., som nu afsættes for at nedbringe en eventuel udsendelsestid for sådan et hospitalsskib, hentes de på Forsvarsministeriets budget, eller hentes de ikke fra Forsvarsministeriets budget? Det må da være muligt at svare ja eller nej hertil, og kan ministeren ikke svare ja eller nej, må jeg da tro, at der mellem Social-

demokratiet og regeringen foreligger en aftale om noget andet, som man bare ikke vil oplyse Folketinget om.

Forsvarsministeren (Enggaard):

Jeg bliver altid så rørt, når partier, der ikke er part i forsvarsforliget, begiver sig dybt ind i det, som er forhandlingsstof imellem de fem partier, som skal bære forsvarrets budget.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Forsvarsministeren behøver ikke at blive rørt. Der er heller ingen bebrejdelser imod forsvarsministeren bortset fra hans polemiske form, som ikke har noget som helst med sagen at gøre. Det er vel rimeligt, at når et politisk parti skal tage stilling til et forslag, der er stillet ikke af forsvarsministeren, men formodentlig med hans godkendelse, idet regeringen og regeringspartierne er med til at stille det, at dette parti spørger, hvordan man vil finansiere det. Når man så har fået svar af et fremtrædende medlem af et af de partier, som er med til at stille forslaget, at det skal finansieres sådan og sådan, går man ud fra, at det er rigtigt. Det er ret chokerende, at ministeren ikke er indviet i det. Ministeren kan imidlertid hverken bebrejde mig eller hr. Jens Thoft, at han ikke er indviet i det. Jeg må bare tage stilling ud fra tingene, som de er. Vi har fået en bestemt besked, og vi har ønsket at agere på grundlag af den besked. Det viser sig åbenbart, at beskeden var forkert.

(Kort bemærkning).

Hans Hækkerup (S):

Jeg skal bare sige, at for Socialdemokratiet har det hele tiden været en klar forudsætning for forslaget, at beløbet på de 7 mio. kr. holdes inden for forsvarsforligsrammen.

(Kort bemærkning).

Jens Thoft (SF):

Jeg synes, det var en rar melding. Nu udgør Socialdemokratiet desværre ikke noget flertal, og derfor må jeg endnu en gang aføske forsvarsministeren et svar: Er det også regeringens holdning, at det er en forudsætning, at de 7 mio. kr. afholdes inden for forsvarsbudgettets ramme?

[Jens Thoft]

Jeg vil godt sige, at SF har interesseret sig så meget for det, for ifald man flytter penge fra Forsvarsministeriets konto til et i øvrigt rimeligt og humanitært formål, vil vi støtte det, men såfremt man tilfører Forsvarsministeriets konto yderligere 7 mio. kr., som man derefter pristalsregulerer ud i al fremtid, stemmer vi altså imod. Derfor er det afgørende for SF, om det er det ene eller det andet, der sker. Jeg synes, at det må være rimeligt, at regeringen giver os klar besked. Nu har vi fået besked fra den ene af forligspartnerne i denne sag. Kan vi også få bekræftet, at det er regeringens holdning, at det forholder sig sådan?

Forsvarsministeren (Enggaard):

Jeg bliver nødt til at forklare en lille smule i anledning af hr. Jens Thofts spørgsmål.

Forsvarsforliget udføres af fem partier. Vi disponerer ikke over midlerne inden for forsvarsforliget, uden at vi har snakket sammen i de fem partier. Så enkelt er det. Jeg har ikke baggrund for at disponere på vegne af de partier, som deltager i forliget. Jeg har noteret mig hr. Hans Hækkerups synspunkt, og jeg har tillid til, at det kan falde sådan ud, men vi har ikke haft en drøftelse mellem de fem forsvarsforligspartier om denne ændrede anvendelse af en del af budgettet. Så enkelt er det.

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslagene.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1

forkastedes, idet 16 stemte for, 106 imod.

Ændringsforslag nr. 2

vedtoges uden afstemning.

Forslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

Forhandling

Gert Petersen (SF):

Selv om det måske ikke bliver medlemmerne så vel, vil jeg egentlig godt slå fast, at vi har haft et særdeles nyttigt udvalgsarbejde. Det står herefter fast, at der indtil nu er 12 ud af et sted mellem 150 og 160 medlemsstater i De

Forenede Nationer, som deltager i den operation, som nogle her – også fra socialdemokratiske side – påstår er en FN-operation. Det ser rent ud sagt lidt sørgeligt ud for FN, hvis det skulle være en FN-operation.

Vi har også fået at vide, at grunden til, at Sverige ikke sender noget skib, er, at Sveriges udenrigsminister konstaterer, at de ikke har fået en udtrykkelig opfordring herom fra De Forenede Nationer, og det anser de for at være forudsætningen for, at man skal sende et skib til denne styrke.

Vi har intet imod, at FN går ind og styrer en blokade mod den irakiske aggression, tværtimod er det, hvad vi ønsker fra SF's side, derfor stillede vi det ændringsforslag, som man ikke ville acceptere. Men det er heller ikke det, der er tilfældet her. Det, der er tilfældet, er, at nogle enkelte stater, i øjeblikket 12 – og regeringen kunne ikke engang nævne eksempler på andre end Danmark og Norge, som er på vej – gennemfører denne blokade, og at de gør det med FN's velsignelse. Bevar mig vel, det er da også godt, for det betyder, at FN har en vis kontrol over det, der foregår. Men mere har FN heller ikke.

Når det drejer sig om Den Vesteuropæiske Union, har vi fået at vide, at man ikke vil gå ind i en dansk koordinering med Den Vesteuropæiske Union. Det takker jeg for. Men det står også klart, at i praksis bliver det uundgåeligt noget anderledes. Hvis man siger, at de europæiske stater skal tage sig af de og de områder, udgøres den europæiske andel af Den Vesteuropæiske Union plus Danmark, Norge og Grækenland, og derfor må man da i praksis gennemføre en koordinering. Alt andet er uundgåeligt.

Vi har fået at vide, at hvis det skulle komme til rigtig krig – der er krig i Golfen mellem Kuwait og Irak, men med rigtig krig mener jeg en krig mellem Irak og USA – vil det ikke betyde, at skibet omgående trækkes hjem, eller at det danske Folketing har en mulighed for at forlange skibet trukket hjem aldeles omgående. Det vil helt afhænge af situationen og, som det hedder i det skriftlige svar, »... de koordinerende FN-organers beslutninger«. Hvad i alverdens riger og lande er det for nogen koordinerende FN-organer? Der er Sikkerhedsrådet, der vil optræde i en helt ny rolle, hvis det skulle komme til en sådan katastrofal krig. Så er der Sik-

[Gert Petersen]

kerhedsrådets militære stab, men den militære stab er ikke i dag et egentlig koordinerende organ. De enkelte stater dernede er blevet opfordret til at samarbejde med militærkomiteens mekanismer om en koordinering. Det er al den koordinering, der foreligger.

Det vil i virkeligheden sige, at på spørgsmålet, om man vil trække skibet hjem, hvis der skulle udbryde virkelig alvorlige krigshandlinger, har vi fået det svar, at det vil man måske og måske ikke. Det står hen. Vi har ikke fået nogen som helst sikkerhed for, at det vil man. Svaret er på sin vis, selv om det er lidt skruet, ganske ærligt. Jeg mener, det er forkert at bruge udtrykket: »Det afhænger af de koordinerende FN-organer«, men alligevel antyder det ganske klart, at man ikke vil give et kategorisk svar på, om man, hvis der skulle udbryde alvorlige krigshandlinger, trækker skibet hjem.

Hvis der var tale om, at det virkelig var en FN-operation styret af FN, måtte man også tage den risiko, som følger med, og det ville jeg være villig til, men under de nuværende omstændigheder er det underlig løst, risikabelt og farligt. Vi har haft ægte FN-operationer; de er foregået på en helt anden måde. I udvalget bad vi om Sikkerhedsrådets instrukser og beslutninger i forbindelse med aktionen i Congo i 1960, og vi så, hvordan FN's Sikkerhedsråd bemyndigede generalsekretæren til at tage kontakt med forskellige stater og sørge for, at der blev oprettet en FN-styrke, som kunne bringe orden og sørge for, at den belgiske opgivelse af Congo skete på en rimelig og hurtig måde. Det var generalsekretæren, som fik myndigheden, han henvendte sig så til forskellige stater, og han styrede sammen med Sikkerhedsrådet hele operationen. Det fremgår tydeligt af dokumenterne fra dengang, som vi har haft i udvalget. Dette er noget helt andet.

USA styrer sine operationer. Den Vesteuropæiske Union styrer sine operationer. Hvis russerne er med – hvad man har bibragt mig indtryk af at de vil være – styrer de deres, og Danmark og Norge styrer måske og måske ikke sine operationer. I virkelighedens verden er det naturligtvis de store og stærke, der styrer hele operationen. FN har en vis snor i det – heldigvis da – men langt fra så meget, at vi kan kalde det en FN-operation, og derfor vil SF modsætte sig, at vi under disse omstændigheder sender skibet derned. Hvis man havde sloges i De Forenede

Nationer for at få skabt nogle omstændigheder ligesom dem, der i sin tid blev skabt om Congo-operationen, havde vi været med, men som det ser ud nu, er vi det ikke.

Knud Lind (FP):

Jeg har taget ordet af opklarende årsager. Når man vil sende et krigsskib ned i et område, hvor der er en ret stor risiko for, at der kan blive kamphandlinger, kan det altså godt virke en lille smule bagvendt, at man i betækningsbidraget på side 2 skriver: »Skibet må derfor karakteriseres som ikkekrigsførende, hvilket indebærer, at skibet alene som forudset kan benytte magtanvendelse i overensstemmelse med Sikkerhedsrådsresolution nr. 665, jf. nr. 661 – og altså ikke tage del i kamphandlinger vendt mod Irak eller nogen anden stat, hvad enten dette skulle ske under den nuværende væbnede konflikt mellem Irak og Kuwait eller i forbindelse med en eventuel udvidelse af denne væbnede konflikt. I så fald må Folketingets samtykke på ny indhentes.«

Se, når man sejler ned sådan et sted, hvor der faktisk kan forekomme en hel del kamphandlinger, er det ikke sjovt at være på sådan et krigsskib, hvis man pludselig bliver angrebet af en irakisk flyvemaskine. Derfor vil jeg da godt høre, hvad man nærmere lægger i »ikkekrigsførende«, for der kan jo komme et angreb på det danske skib dernede, og så må man ud fra denne tekst under ingen omstændigheder besvare ild af nogen art. Det er sådan, jeg har læst teksten. Jeg vil også godt sige, at hvis man læser det næste afsnit i betænkningen helt for sig selv, kan man altså få det indtryk, at man heller ikke må forsvare et eventuelt ledsagende norsk forsyningskib. Det er muligt, det er det modsatte, der menes, men så er det i hvert fald et andet sted, man har skrevet det. Det er ordet »endvidere«, jeg henviser til her. Det er, som om man går videre i forhold til afsnittet ovenover. Jeg spørger blot for at få en opklaring. Det er ret vigtigt, at vi inden den endelige afstemning får disse ting på plads.

(Kort bemærkning).

Per Stig Møller (KF):

Må jeg først sige til Fremskridtspartiet, at det, der står på side 2: ». . . hvilket indebærer, at skibet alene som forudset kan benytte magtanvendelse i overensstemmelse med Sikker-

[Per Stig Møller]

hedsrådsresolution nr. 665«, skal ses i sammenhæng med det svar, der er givet på spørgsmål nr. 27, der også omfatter udøvelse af magtanvendelse i form af selvforsvar i tilfælde af angreb.

Så må jeg sige til Fremskridtspartiet, når der tales om en krysteragtig forandring: Hvad er det egentlig, Fremskridtspartiet ønsker? Ønsker Fremskridtspartiet at efterkomme FN's og Kuwaits opfordring, eller ønsker Fremskridtspartiet at føre en helt anden krig? Det, FN beder om, er, at vi sørger for at medvirke, således at al indgående og udgående skibsfart kan standses for at blive inspiceret og verificeret. Derfor fremsatte vi et forslag om korvetten, og derfor fastholder vi forslaget om korvetten, og så har vi udvidet det, som hr. Duetoft nævnte, med et supplement.

Jeg kan ikke rigtig forstå Fremskridtspartiets ændring fra første til anden behandling, for det vil sige, at Fremskridtspartiet ønsker noget helt andet end det, FN og Kuwait har bedt os om. Derfor fatter jeg ikke rigtig den kovending, Fremskridtspartiet har foretaget.

Må jeg så til hr. Gert Petersen, for jeg vil ikke fortsætte debatten fra førstebehandlingen, sige, at det da er meget morsomt, at hr. Gert Petersen kan tage FN's Congoresolution, som ikke er særlig relevant i denne forbindelse, fordi det var en henvendelse til Belgien. Hvis hr. Gert Petersen, som har læst resolutionerne fra FN så grundigt i dag, også havde læst resolutionen fra den 27. juni 1950 om Koreakrigen, ville han kunne se, at dér gjorde FN præcis det samme, som man her har gjort, idet der står i den, at FN og Sikkerhedsrådet anbefaler alle medlemsorganisationerne at bringe republikken Korea den nødvendige hjælp, og det var alle nationerne. Det var altså ikke, som hr. Gert Petersen udlagde det, generalsekretæren, der skulle rende rundt og finde tilfældige lande.

Annette Just (FP):

Der blev spurgt om, hvordan det kunne være, at Fremskridtspartiet havde ændret holdning fra første til anden behandling af beslutningsforslag nr. B 81. Jeg er da forfærdelig ked af, hvis jeg har udtrykt mig så dårligt, at hr. Per Stig Møller overhovedet ikke kan huske, hvad det var, der blev sagt. Jeg sagde meget klart og tydeligt allerede ved første behandling, at vi ikke kunne gå ind for hospitalsskibe, og at vi ikke

ønskede, at det skulle blive til sådan en småhjælp, men at vi skulle give en effektiv, fornuftig hjælp med korvetten og ikke bare ekstra humanitær hjælp til et nyt område.

Så blev der spurgt fra flere sider, hvad det er, vi er så bange for. Jeg er ked af at sige, at det, vi egentlig talt er bange for, er, at der ikke går meget mere end et par brøkdeler af et sekund eller måske nogle få sekunder, fra det første missil er skudt af og til, at der rent faktisk vil være krig dernede, hvis det går så galt. Jeg vil selvfølgelig tilføje, at der er ingen, der håber på, at det går så galt.

Vi er meget betænkelige ved, at der står helt klart og tydeligt bl.a. i et af bilagene, som Socialdemokratiet har ønsket optrykt, som svar på spørgsmålet, om Danmark, hvis nu USA pludselig kommer i krig med Irak, så også er i krig, selv om Golfområdet ligger klart uden for NATO-området, og hvem der i givet fald skal tage beslutning og trække korvetten ud af Golfen – det er bilag nr. 1 til betænkningen – at korvetten skal trækkes ud, hvis det begynder at blive farligt. Jeg kunne altså godt få den lille mistanke, at man i virkeligheden i stedet for at sende et krigsskib ønskede at sende et Falckskib derned, for det er jo det, vi taler om.

Hvis vi skal sende et krigsskib derned, må det dog også have mulighed for forsvar, hvis der udbryder krig. Det er dog ikke kun et lille selvforsvar af et dansk og et norsk skib, der bliver sendt ned, der bliver hundreder af skibe dernede, og går det først løs, så vil jeg gerne se, hvordan korvetten skal kunne vente på, at Folketinget bliver indkaldt for at give den lov til forsvar eller ikke blot forsvar, men også til at gå med og hjælpe de tropper, der er på den side, som vi nu engang må kunne holde med.

Det kan dog ikke være meningen, at vi skal sende et dansk krigsskib ned til Golfzonen og det skal have at vide, at det kun må stoppe andre skibe, men det må absolut ikke skyde, og hvis der bliver krig, så stikker vi halen mellem benene og løber vores vej. Det er det, der reelt står i det betænkningensbidrag, som et meget stort flertal af Folketinget har tænkt sig at stemme for.

Er der nogen, der tror, at f.eks. de amerikanske skibe, der er i nærheden, ikke vil komme til hjælp, hvis den danske korvet bliver beskudt? Jeg tror det ikke, jeg tror såmænd, de vil komme til hjælp. Men det, som vi er ved at vedtage

[Annette Just]

her, er, at hvis et amerikansk skib bliver beskadet, så skal korvetten vende om og styre hjem til Danmark for at spørge, om den må få lov til at være med til at forsvare det. Det kan ikke være rigtigt. Men jeg vil da meget gerne blive belært . . .

Formanden:

Jeg beundrer medlemmernes udholdenhed. Det har været en lang dag, men der er stadig kræfter til at holde et for højt støjniveau i salen.

Annette Just (FP):

. . . Og derfor – nu kan jeg ikke huske, hvor jeg kom til – så vil jeg håbe på, at der er flere, der i virkeligheden vil læse det betækningsbidrag, Fremskridtspartiet er kommet med, hvor vi siger, at vi i virkeligheden utrolig gerne vil støtte, at korvetten bliver sendt ned til Golfen, vi er helt med på intentionerne, men vi synes også, at vi skal være ærlige og give dem mulighed for, hvis der udbræder krig, at kunne få lov til at skyde og ikke skulle stikke halen mellem benene, og det er, det jeg ser at der er et flertal der vil gøre.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

For 12 timer siden havde vi en førstebehandling her i salen, som i sig selv vel vil gå over i historien som en nydannelse i dansk udenrigspolitik. Og jeg mener egentlig også, at det var en førstebehandling, der fik et forløb, som gør, at vi alle sammen hver ud fra vores forskellige udgangspunkter vil kunne vende tilbage til den og læse Folketingstidende og glæde os over det forløb, den fik.

Der er vel langt imellem, at der kan føres en debat her i folketingssalen på det meget høje principielle og saglige niveau, som vi førte den debat for 12 timer siden på, så nu synes jeg måske, tidspunktet var kommet, hvor vi skulle passe på ikke at sætte noget af det over styr, som vi rent faktisk fik skabt under den førstebehandling.

Når man sådan begynder at tale om, hvor 7 mio. kr. skal hentes, så er man ved at være tilbage i den diskussion om petroleumsdunke, som optog sindene i Danmark, mens resten af verden var ved at gå i brand. Og når man begynder at læse tingene så skævt og forkert, som hr. Knud Lind og fru Annette Just gør, så er man altså også ved at afspore diskussionen.

Jeg vil gerne sige, at når det nu fremstilles her i de sidste par indlæg, som om der er sket vældige forandringer i forhold til det, vi diskuterede under førstebehandlingen, er det ikke rigtigt. Der har på intet tidspunkt f.eks. været tale om, at vi skulle være aktive deltagere i en krigsførelse, bestemt ikke. Det sagde jeg udtrykkeligt under første behandling, og det er præcis det, der også står beskrevet i betænkningen.

Og det siger sig selv, at når opgaven ikke er at være krigsførende, men er at løse de opgaver, der er beskrevet i Sikkerhedsrådets resolution, så må spørgsmålet om tilstedeværelse under vilkår, der måske ændrer sig væsentligt i forhold til de vilkår, der er i dag, jo afhænge af, om man vurderer, at opgaven fortsat kan løses.

Det er lige præcis sådan, man skal læse det bilag, som rummer spørgsmål 39, og som vedrører svaret på spørgsmål 9 – så indviklet er det blevet efterhånden – at det, der er det væsentlige, er at løse opgaven. Den skal man fortsat kunne løse, ellers er der jo ingen mening i at være der. Og opgaven er udtrykkeligt defineret som dette: at sikre overholdelse af FN's Sikkerhedsråds resolutioner. Det er ikke at være krigsførende part i en konflikt.

Det fremgår også tydeligt, at før der overhovedet måtte blive tale om at diskutere den slags, skal Folketinget naturligvis bringes ind i billedet igen. Der er altså ikke tale om nogen ændringer i forhold til det, vi diskuterede så grundigt under førstebehandlingen.

Dette, at regeringen forbereder eventuel etablering af et hospitalsskib, er der heller ikke noget nyt i. Jeg har grundigt orienteret relevante nævn og udvalg om det arbejde, der foregår i regeringen. Der foreligger allerede digre rapporter om det, som forsvarsministeren også har gjort opmærksom på, og det er en god og fornuftig ting at være forberedt på i givet fald at skulle træffe beslutning om at foretage noget sådant. Det er der altså heller ikke noget nyt i. Og jeg minder om, at det, der er tale om, altså er at bruge dette yderst beskedne beløb på at gennemføre forberedelser, så vi, hvis situationen indtræffer, hurtigt kan komme med en indsats, som jeg da egentlig tror vi alle sammen i så fald ville være enige om burde foretages.

Dette med, at vi skal yde betydelige beløb i humanitær hjælp, er heller ikke nyt i forhold til hverken førstebehandlingen eller den debat, vi har haft i de foregående dage. Jeg gik udtrykke-

[Udenrigsministeren]

ligt under førstebehandlingen ind på de overvejelser, regeringen har om, hvordan vi kan være med til at lindre de umiddelbare humanitære problemer, som specielt flygtningene i Jordan står over for, og hvad vi kan gøre på lidt længere sigt for at lindre problemerne for nogle af de yderst fattige lande, som vi finder i området, først og fremmest Ægypten, der under utrolig vanskelige vilkår gør en meget, meget modig og beundringsværdig politisk og militær indsats.

Jeg minder om disse ting, for at vi måske, inden vi nu fortaber os på sidespor og i petitesseer, kunne prøve at tænke lidt på det forløb, førstebehandlingen havde, hvor et næsten enigt Folketing – jeg havde såmænd en mistanke om, at hvis hr. Gert Petersens hjerte kunne have talt lidt stærkere, så havde han også været med i det flertal, og jeg ved, at flere af hans folk ville være det – stod bag det, der er en historisk beslutning.

Så jeg anmoder om, at man ikke ved fordrejninger, proportionsforvrængning og almindeligt kævl nu ødelægger det ganske gode billede, vi endelig var ved at have af hinanden under førstebehandlingen.

(Kort bemærkning).

Pelle Voigt (SF):

Grunden til, at jeg tager ordet nu, er to ærinde. Det ene er, at jeg, da vi afgav betænkning i udvalget, gjorde det med den forståelse, at der ville komme svar på et spørgsmål, som jeg ikke har fået svar på, og som jeg synes er interessant i forhold til den diskussion, vi har haft, nemlig: Hvordan vil den forholdsordre, som korvetten i Golfen får, forholde sig i forhold til begrænsning af våbenbrug af den ene og den anden art? Skal korvetten sejle med armerede Harpoon-missiler, med torpedoer osv., eller skal korvetten være bevæbnet på en sådan måde – også i forhold til sin forholdsordre – at den kun kan opfylde de opgaver, som ligger i FN-blokadens opgaver til den?

Jeg forstår ikke, at jeg ikke har fået svar på spørgsmålet, og jeg håber, at forsvarsministeren er i stand til at besvare det herfra.

Min anden bemærkning er foranlediget af det, hr. Per Stig Møller sagde heroppefra. Man vil måske huske, at jeg i mit indlæg her i salen gjorde opmærksom på den utrolige fare, der er ved ikke at få denne operation under FN-kontrol, den utrolige fare, der også er for USA for

at komme til at sidde fast i et langvarigt militært engagement.

Jeg må på den baggrund sige, at jeg er en lille smule rystet over, at hr. Per Stig Møller fremhæver Korearesolutionen som modellen for, hvordan dette her skal gøres. Må jeg i al stilfærdighed minde hr. Per Stig Møller om, at der den dag i dag befinder sig over 40.000 amerikanske tropper med atomvåben under FN's flag i Syd-korea.

Er vi ikke ved at nå til et eller andet punkt i denne diskussion – også ihukommende de ting, udenrigsministeren sagde heroppefra – hvor den slags modeller absolut skulle være en saga blot og noget af det allerallersidste i FN's historie, man skulle henvise til som model? Jeg forstår det simpelt hen ikke.

Jeg venter stadig væk med længsel og interesse på den dag, hvor det vil være muligt at få en fredsløsning i Korea, der gør, at disse over 40.000 tropper kan trækkes tilbage. Jeg synes, at det er en uheldig model at fremdrage i debatten her i dag.

(Kort bemærkning).

Per Stig Møller (KF):

Jeg er ganske enig i, at det er sent, og derfor kan hr. Pelle Voigt formentlig ikke høre. Det, hr. Gert Petersen gjorde, var at henvise til Congo som model. Synes hr. Pelle Voigt, at det gik bedre i Congo, hvor der kom en kolossal masse indbyrdes mord? Og så sagde han, at dér havde generalsekretæren henvendt sig til specifikke lande.

Jeg tillod mig at gøre opmærksom på, at det faktisk var en anden model, som blev brugt i 1950, hvor Sikkerhedsrådet opfordrede medlemslandene til at komme Korea til undsætning. Så er det jo FN's problem, at der ikke kom tilstrækkelig mange, og at man altså fik en krig, der fortsatte, men det har ikke noget med det at gøre. Der var tale om, at hr. Pelle Voigts formand blandede en anden situation ind i billedet, hvor jeg gjorde opmærksom på, at den ikke var dækkende, så hvis hr. Pelle Voigt vil høre efter, kan vi få en fornuftig debat, men det kan han ikke, for det er åbenbart for sent.

Formanden:

Vi skal til at afslutte debatten, men hr. Gert Petersen får en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Hvad angår Korea, vil jeg helt henholde mig til det, som hr. Pelle Voigt sagde.

Når jeg fremdrog Congo, var det, fordi her var tale om en klar og ren FN-aktion, hvor stormagterne ligesom nu var enige og det altså var muligt at sætte den i gang under Sikkerhedsrådets direkte – og det var forskellen til den nuværende situation – overhøjhed og styring. Det var helt forskelligt fra Koreasituationen.

Man kan mene om styret i Congo, hvad man vil, eller Zaire, som det hedder nu – jeg synes, det er et afskyeligt styre – men der skete rent faktisk det, at fra 1960 til 1963 gennemførte FN-styrkerne en række operationer styret af Sikkerhedsrådet og generalsekretæren, som førte til, at landet blev genforenet, at der blev skabt nogenlunde orden i staten, og at den har kunnet hænge sammen lige siden. Og disse tropper forsvandt, hr. Per Stig Møller, i mod-sætning til Korea forsvandt de efter 3 års forløb, for da havde de løst deres opgave. Det synes jeg er værd at tænke på.

Formanden:

Og så bliver denne debats sidste korte bemærkning til fru Annette Just.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Udenrigsministeren holdt sådan en nydelig tale, hvor han sagde, at han ikke kunne forstå, hvis ikke alle kunne slutte op om forslaget, som det nu forelå. Jeg vil godt gentage lige så langsomt, klart og tydeligt for bl.a. udenrigsministeren, men også for resten af Folketinget, at Fremskridtspartiet absolut godt kan støtte, at der bliver sendt en korvet til Golfområdet.

Men vi kan ikke støtte, at der skal gives 20 mio. kr. ekstra til humanitært hjælpearbejde til Golfkriseofrene. Vi kan ikke støtte den forholdsordre, der er blevet aftalt mellem Socialdemokratiet og regeringen og dens små støttepartier om, at skibet ikke må deltage, hvis der udbryder en krig. Vi mener ikke, at det overhovedet kan have nogen betydning at sende en korvet derned, hvis irakerne også ved, at i det øjeblik det første missil ryger, så skal den vende om og sejle hjem, for så er det ikke i overensstemmelse med den beslutning, som vi har vedtaget i Folketinget.

Jeg kan ikke sige meget andet, end at forslaget har fået en drejning, således at det ikke – og jeg kan se, at hr. Svend Auken sidder og nikker, fordi det er rigtigt, hvad jeg siger – har nogen militær betydning, og så er det spild af tid og penge at sende den derned.

Vi vil meget gerne sende et krigsfartøj derned, som kan hjælpe på situationen, og som kan afskrække Irak fra yderligere væbnede angreb i det arabiske område.

Forsvarsministeren (Enggaard):

Jeg skal kun give det korte svar til hr. Pelle Voigt, som efterlyser et svar, at jeg går ud fra, at det drejer sig om den skriftlige besvarelse af samrådsspørgsmål P. Det var i den fase af udvalgsarbejdet, hvor nogle af samrådsspørgsmålene endnu ikke var blevet stillet til udenrigsministeren og mig, men hvor vi accepterede alligevel at besvare spørgsmålene, som altså ikke var stillet, på baggrund af en mundtlig fremstilling i udvalget.

Jeg har her svaret på samrådsspørgsmål P, som i hvert fald eksisterer i mit arkiv. Hvis det ikke er nået frem til hr. Pelle Voigt, så tror jeg ikke, at han lider noget stort tab, for svaret lyder nemlig, at svaret skal forstås således, at forholdsordren ikke kan fremlægges, bl.a. fordi den ikke er færdigbearbejdet.

Formanden:

Så må hr. Pelle Voigt have en kort bemærkning, men vi skal til at afslutte de korte bemærkninger i denne sag, så det bliver den sidste.

(Kort bemærkning).

Pelle Voigt (SF):

Det er jeg ganske klar over. Imidlertid er det, vi taler om, et spørgsmål, der var stillet, og som var lovet besvaret, inden andenbehandlingen indledtes. Jeg forstår, at det nu vil blive besvaret efterfølgende, men jeg vil da gerne for historiens skyld efter hukkommelsen gentage mit spørgsmål her.

Mit spørgsmål var, om der i den forholdsordre, som ikke er udarbejdet, vil indgå retningslinier for, hvilke våbensystemer korvetten må anvende i sin blokadevagt i Golfen, om man har tænkt sig, at denne blokadevagt skal udføres bl.a. ved hjælp af Harpoonmissilet og andre

[Pelle Voigt]

systemer, og under hvilke omstændigheder disse andre systemer enten ikke vil blive medbragt, eller under hvilke omstændigheder de kan tænkes bragt i anvendelse.

Det, der jo er sagen, hr. forsvarsminister, er, at nogle af os har meget vanskeligt ved at forestille os en krigssituation i Golfen, f.eks. fremkaldt af USA, hvor irakerne vil ligge under for den interessante forestilling, at dette skib, der dér sejler frem og tilbage og afskærer fødevarerforsyninger og olieforsyninger til Irak, er et venligsindet FN-skib i modsætning til de andre skibe, som deltager i en militær operation imod Irak i en sådan situation.

Derfor er spørgsmålet om denne forholdsordre, som vi ikke har kunnet få noget svar på, væsentligt og interessant. At vi så efterfølgende måske engang, når korvetten er på vej, får et svar, det synes jeg også er interessant. Jeg håber da, at Socialdemokratiet i denne sammenhæng har sikret sig et mindstemål af rimelighed i forbindelse med den forholdsordre, som udarbejdes, men jeg kan ikke tro det, hvis jeg skal tro forsvarsministeren, som ustandselig, når vi spørger, betyder, at forholdsordren ganske enkelt ikke eksisterer.

Man har altså lavet den aftale uden nogen aftale om nogen forholdsordre; det finder jeg ær- lig talt en lille smule bekymrende.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning vedtoges med 97 stemmer (S, KF, V, RV, CD, KRF, Mogens Elvensø (FP) og Knud Lind (FP)) mod 25 (SF, FP og Erik B. Smith (S)).

Formanden:

Om denne vedtagelse vil der nu blive givet meddelelse til forsvarsministeren.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Markedsudvalget har den 31. august afgivet: *Beretning om proceduren vedrørende rege- ringskonferencer m.v.* (Beretning nr. 7).

Forskningsudvalget har den 31. august afgivet:

Beretning vedrørende Centret for Freds- og Konfliktforskning. (Beretning nr. 8).

Skulle det endnu en gang blive nødvendigt at indkalde Folketinget til flere møder i denne samling, vil meddelelse om tidspunkt og dagsorden blive tilstillet medlemmerne skriftligt.

Mødet hævet kl. 23.15

I det følgende er optrykt de skriftligt besvarede spørgsmål med eventuelt supplerende svar, som ikke er optrykt under mødet 30/5 eller tidligere.

Besvareelserne er i nummerfølge med følgende undtagelser:

Spm. nr. S 979 og 983 er optrykt i sp. 11615-11617.

Spm. nr. S 891, 898, 902, 906, 907, 947-950, 953, 961, 962, 966-968, 975-978, 1010, 1027, 1057, 1066, 1071 og 1073 er optrykt i sp. 11719-11747.

Supplerende svar på spm. nr. S 308, 434, 853, 875, 898, 970 og 971 er optrykt i sp. 11600-11616.

Supplerende svar på spm. nr. S 959 er optrykt i sp. 11938.